

Nr 239.

Av herrar **Persson** i Stockholm och **Hagberg** i Luleå, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 30, angående anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 till åtgärder för arbetsmarknadens reglering.*

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 december 1940 har arbetsmarknads-kommissionen bemyndigats att försöksvis genomföra ändringar i de förutvarande grunderna för kommunernas kontantunderstödsverksamhet. Kommissionen har därefter fastställt *maximibelopp* för dagunderstöd och hyreshjälp enligt grunder, som finns refererade i Kungl. Maj:ts proposition nr 30 angående anslag till åtgärder för arbetsmarknadens reglering m. m. Ett bifall till nämnda proposition kommer att innebära, att riksdagen för sin del godkänt att högsta belopp, som må kunna utgå i dagunderstöd till arbetslösa, i olika ortsgrupper blir:

	O r t s g r u p p		
	1	2	3
Ensam person över 18 år	1: 85	2: 10	2: 50
Ensam person 16—17 år	1: 10	1: 25	1: 50
Man och hustru	3:—	3: 25	3: 50
Man, hustru och 1 barn	3: 60	4: 05	4: 50
Man, hustru och 2 barn	4: 20	4: 85	5: 50
Man, hustru och 3 barn	4: 80	5: 65	6: 50
Man, hustru och 4 barn	5: 10	5: 95	6: 80
Man, hustru och 5 barn	5: 40	6: 25	7: 10
Man, hustru och 6 barn	5: 70	6: 55	7: 40

Därtill kan hyreshjälp ifrågakomma, i vilket fall maximibeloppen varierar mellan i ortsgrupp 1 från 0 till 40 kronor, i ortsgrupp 2 från 10 till 50 kronor och i ortsgrupp 3 från 15 till 70 kronor.

Ett fastställande av dessa maximibelopp från riksdagens sida måste vara synnerligen betänkligt, dels med hänsyn till att beloppen redan nu är för låga och dels med hänsyn till att levnadskostnaderna är stadda i ständig stegring.

Maximibelopp har blivit fastställda för dagunderstöd och hyreshjälp samtidigt som behovsprövningsförfarandet bibehålles. Det vill säga att de kommunala hjälporganen har rätt att pröva behoven och lämna hjälp enligt resultatet av denna prövning upp till en viss gräns, till maximibeloppen. Däremot har man inte velat fastställa någon *minimigräns* för vad en utblottad arbetslös skall ha rätt att åtnjuta i understöd för sig och sin familj.

ty hade man gjort detta, hade man tvingats att ge svar på en fråga, som man önskar lämna obesvarad. Nämligen frågan: *Vad måste de oförskyllt arbetslösa ha för att kunna leva ett liv, som inte medför att de bli fysiskt eller psykiskt nedbrutna?*

För att ta Stockholm som exempel så är dagunderstödens maximigräns för man, hustru och ett barn där fastställd till 27 kronor per vecka och därtill ett hyresbidrag av högst 70 kronor per månad. Kan två vuxna personer och ett barn, i den dyrtid som nu råder och som för varje dag blir allt svårare, skaffa sig vad som behövs för en dräglig tillvaro för ett belopp av 27 kronor per vecka? Kan en lägenhet, som ur hälsosynpunkt är godtagbar som människobostad, i Stockholm förhyras till ett pris av 70 kronor per månad? Svaret på dessa två frågor blir obetingat: nej!

Hyran för en lägenhet på rum och kök med centralvärme kostar i Stockholm 90 à 100 kronor. Det kan väl inte vara meningen att föra en sådan understödspolitik mot de arbetslösa, att dessa med sina familjer skall tvingas bort till och med från de i och för sig allt för trånga lägenheterna på rum och kök till rena kyffen? Om så inte är fallet, hur vill man då besvara frågan om var de arbetslösa skall ta pengar för att betala skillnaden mellan de hyresbelopp och bränsletillägg de ha att betala och vad som kan erhållas i hyreshjälp? På den frågan kan arbetsmarknadskommissionen inte gärna lämna annat än ett svar, nämligen att det *får de arbetslösa ta av dagunderstödet*.

Det är att märka, att maximibeloppen för såväl dagunderstöd som hyreshjälp kan en arbetslös inte erhålla så länge denne, enligt de kommunala hjälporganens åsikt, bör ha något sparat av föregående arbetsförtjänster. Maximibeloppen kan alltså inte erhållas förrän vederbörande är fullständigt utblottade.

Högsta dagunderstöd för man, hustru och ett barn utgår i Stockholm med 108 kronor för 4 veckor. Om, låt oss säga, 30 kronor går till hyran, så återstår för samma tidsperiod 78 kronor till mat, underhåll av skor och kläder, försäkringsavgifter, avbetalning å inköpta varor, rengöringsmedel, gas, lyse o. s. v. Det skall klaras för tre personer med ett belopp av 2:80 kronor per dag. Vem kan klara det konststycket?

Eleverna vid arbetsmarknadskommissionens verkstadsskola i Stockholm har i skrivelser till Stockholms stads fattigvårdsnämnd och till arbetslöshetskommittén framhållit bl. a. följande:

»Vi vet av egen erfarenhet att det är riktigt när vi konstaterar:

En familj, bestående av man och hustru, behöver för närvarande i Stockholm en inkomst av minst 50 kronor i veckan för att kunna existera på ett sådant sätt, att inte fysiskt eller psykiskt sammanbrott blir följden av existensvillkoren. För man, hustru och ett barn anser vi motsvarande minimibelopp böra utgöra 60 kronor per vecka och för varje barn därutöver kronor 6:50 per vecka.

Sådana inkomster som de nämnda erfordras för mat, hyra och andra för

livsuppehållet regelbundna, löpande utgifter. De medger inga nyförvärv till hemmets utrustning, för anskaffning av kläder, betalning av skatt, för bestridande av ökade utgifter vid sjukdomsfall i familjen etc. utan att utgifter för sådana ändamål medför en för hälsan farligt låg standard i fråga om mat och bostad. Av detta vårt konstaterande framgår, att vi icke be-tecknar sådana inkomster som de här nämnda så som möjliggörande en godtagbar levnadsstandard för en arbetare, utan vi har endast velat påpeka vad som enligt vår mening är oundgängligen nödvändigt att erhålla under en övergående period av arbetslöshet.»

Vi anser att eleverna till alla delar har rätt i vad de anfört.

Vad som här blivit nämnt i fråga om hjälpens otillräcklighet i Stockholm gäller också, och i ännu högre grad, de lägre ortsgrupperna. I lägsta orts-grupp har ju maximigränsen för dagunderstöd för man, hustru och ett barn blivit satt vid ett veckobelopp av kronor 21:60 och i de billigaste orterna får ingenting utgå i hyreshjälp som tillägg till detta belopp.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslå undertecknade,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att arbetsmarknadscommissionen ålägges att höja de nu till-lämpade maximibeloppen för dagunderstöd och hyreshjälp med 25 procent och att i fortsättningen kvartalsvis, med led-ning av socialstyrelsens levnadskostnadsundersökningar, verkställa sådana ändringar i maximibeloppens storlek, att understödets köpkraft ständigt bibehållas.

Stockholm den 7 februari 1941.

Set Persson.

H. Hagberg.